

PROF. DR HAB. N. MED. JERZY WITOLD ALEKSANDROWICZ

7 LIPCA 1936 — 17 PAŹDZIERNIKA 2018

Jerzy Witold Aleksandrowicz, profesor doktor habilitowany nauk medycznych, psychiatra, psychoterapeuta, superwizor i nauczyciel psychoterapii był między innymi założycielem i redaktorem tego pisma, które ukazywało się początkowo jako Zeszyty Psychoterapeutyczne, a od 1972 roku jako kwartalnik Psychoterapia. Było to czasopismo naukowe, ale także szkoleniowe Sekcji Naukowej Psychoterapii Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego. Dzięki staraniom Profesora jest oficjalnym organem towarzystwa, obok Psychiatrii Polskiej, dwumiesięcznika, którego Redaktorem Naczelnym był także w latach 1992-2013. Nie dość tego, założył też i prowadził od 1999 roku anglojęzyczny kwartalnik Archives of Psychiatry and Psychotherapy. Wszystkie trzy czasopisma oraz elektroniczną Psychiatrię i Psychoterapię, a także Bibliotekę Psychiatrii Polskiej wydaje

powołany przez towarzystwo w 1994 roku Komitet Redakcyjno-Wydawniczy. Profesor Aleksandrowicz prowadził komitet nieprzerwanie. W ostatnich dekadach czasopisma naukowe na świecie wyraźnie zmieniały się. Traciły charakter archiwalny, a stawały się coraz bardziej środkami przekazu nowości w nauce. Psychiatria Polska, redagowana przez Profesora, znalazła miejsce wśród liczących się pism psychiatrycznych, mimo że nie jest wydawana w języku międzynarodowym. Jego staraniem anglojęzyczna edycja, zdigitalizowana, dostępna jest powszechnie. Podobnie zresztą jak i Psychoterapia.

Jerzy Witold Aleksandrowicz urodził się w Krakowie 7 lipca 1936 r. Swoją drogę lekarza i naukowca rozpoczął w Wojewódzkim Szpitalu Psychiatrycznym w Jarosławiu, chociaż z urodzenia i wychowania był krakowianinem, a jego ojciec, Julian, był znanym hematologiem i profesorem Akademii Medycznej w Krakowie. Po jarosławskich początkach Jerzy Aleksandrowicz został asystentem w Katedrze Psychiatrii AM w Krakowie, zajmując się zrazu biologicznymi korelatami depresji oraz rozwijającą się wówczas psychofarmakologią. Pobyt stypendialny w Strasburgu wpłynął jednak znacząco na zmianę jego orientacji i po powrocie skupił się na ożywieniu podupadającej, po zrywie w drugiej połowie lat pięćdziesiątych, aktywności psychoterapeutycznej w Klinice Psychiatrycznej w Krakowie. Zaangażowanie i wytrwałość sprzyjały sukcesom. Utworzył pierwszy w Krakowie oddział dzienny psychoterapeutycznego leczenia nerwic. Potem Zakład Psychoterapii w Katedrze Psychiatrii, a w końcu, w 1992 roku, pierwszą i chyba jedyną w Polsce Katedrę Psychoterapii na Wydziale Lekarskim Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wprowadził też obligatoryjny kurs psychoterapii dla studentów tego wydziału.

Miał znaczący wkład w szkolenie podyplomowe w psychoterapii. Uczestniczył w jego standaryzacji i prowadził takie szkolenia, między innymi w Centrum Szkolenia Podyplomowego CM UJ. W tej działalności korzystał ze standardów European Association of Psychotherapy, w którym przez lata reprezentował SN Psychoterapii PTP. Był zwolennikiem ustanowienia zawodu psychoterapeuty jako mającego zastosowanie w opiece zdrowotnej. Ten Jego zamysł nie został zrealizowany. W dużej mierze w następstwie emancypacyjnych dążeń polskich psychoterapeutów.

Większość naukowego dorobku Profesora Aleksandrowicza dotyczy nerwic i ich leczenia, głównie psychoterapeutycznego. W tym metod empirycznego badania skuteczności psychoterapii. Podejmował, jedne z pierwszych na świecie, próby oceny wpływu oddziaływań psychologicznych na aktywność mózgu, śledzoną czynnościowym rezonansem magnetycznym. Głównym obszarem Jego pracy naukowej była obiektywizacja oceny obecności i nasilenia nerwic. Zbudował, wraz z zespołem Katedry Psychoterapii, zestaw narzędzi służący temu celowi i wykorzystywany w badaniach nad efektywnością psychoterapii w leczeniu nerwic i zaburzeń osobowości. Stworzył ich własną koncepcję jako zaburzeń komunikacji interpersonalnej. Jego narzędzia badawcze opierają się na fenomenologii nerwic, chociaż sam termin nerwica znika z języka psychiatrii. Mało tego, Profesor Aleksandrowicz uważał objawy nerwicy za niestałe i zależne od interakcji między cierpiącym a jego otoczeniem.

Prócz wymienionych funkcji pełnił też w Polskim Towarzystwie Psychiatrycznym i inne. Tu wymieńmy przewodniczenie Zarządowi Sekcji Naukowej Psychoterapii. Był też członkiem wielu innych towarzystw naukowych: European Society of Hypnosis in Psychotherapy and Psychosomatic Medicine, International Association of Group Psychotherapy, Polsko-Francuskiego Towarzystwa Psychiatrycznego, Polsko-Izraelskiego Towarzystwa Zdrowia Psychicznego, World Association for Dynamic Psychiatry, Federation Europeenne de Psychoanalyse et Ecole Psychoanalytique de Strasbourg (International Correspondent).

Osiągnięcia przyniosły Mu zasłużone odznaczenia — polskie: Złoty Krzyż Zasługi, Złoty Medal za Długoletnią Służbę, Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski, Medal Komisji Edukacji Narodowej i francuski: L'ordre Nationale de la Merite.

Niechętnie mówił o wojnie, o pobycie w krakowskim getcie i o ucieczce z getta kanałami. Także o ukrywaniu się na tzw. aryjskich papierach. Trauma Holokaustu, która go dotknęła, zdawała się przyczyniać do rozwoju Jego osobowości. Sam wiązał to z doświadczeniem usuwającej poczucie bezbronności siły, jaką dała mu umiejętność posługiwania się bronią. Nauczył go tego członek ruchu oporu, który przez jakiś czas opiekował się nim. Był ogromnie pracowity i zdyscyplinowany. Ponieważ wymagał tego również od współpracowników, nie było im lekko. Jego apetyt na życie i energia wydawały się niespożyte. A jednak wyczerpał się w nocy z 16 na 17 października 2018 roku.

Jacek Bomba